

**ผลของการใช้แบบแผนการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน ต่อความสามารถ
ในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ป่วยจิตเวช**

นาวาอากาศตรีหญิง สุวิมล สมิตตะ



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา


บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-418-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**EFFECTS OF UTILIZING PSYCHIATRIC HOME CARE PROGRAM
ON ACTIVITY OF DAILY LIVING OF PSYCHIATRIC PATIENTS**



Squadron Leader Suwimol Smattha

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program**

in Nursing Education

Graduate School

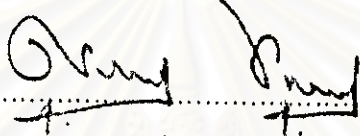
Chulalongkorn University

Academic year 1998

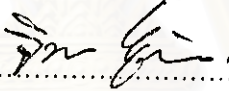
ISBN 974-332-418-6


หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการใช้แบบแผนการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน ต่อความสามารถ
ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของผู้ป่วยจิตเวช
โดย นาวาอากาศตรีหญิง สุวิมล สมิตตะ
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลีอนุญธวัชชัย


บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต


.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)


.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลีอนุญธวัชชัย)


.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ตีระก ศรีสุข)

สถาบันพยาบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลวิจัยฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยภาควิชาจิตเวชศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราชเพื่อเผยแพร่ความรู้
สุวิมล สมิตตะ :ผลของการใช้แบบแผนการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน ต่อความสามารถในการดำเนิน
ชีวิตประจำวันของผู้ป่วยจิตเวช (EFFECTS OF UTILIZING PSYCHIATRIC HOME CARE
PROGRAM ON ACTIVITY OF DAILY LIVING OF PSYCHIATRIC PATIENTS) อ.ที่ปรึกษา:
ผศ.ดร.อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย ,142 หน้า .ISBN 974-332-418-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ป่วยจิตเวช
ก่อนและหลังการใช้แบบแผนการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน และเปรียบเทียบความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน
ของผู้ป่วยจิตเวช ที่ใช้แบบแผนการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน กับผู้ป่วยจิตเวชที่ได้รับการดูแลตามปกติ ก่อนและหลัง
การทดลอง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยจิตเวชที่เคยได้รับการรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช และได้รับการดูแลที่บ้าน
อย่างต่อเนื่อง ในเขตจังหวัด นนทบุรี จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แบบแผนการดูแลผู้ป่วยจิตเวช
ที่บ้าน และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบประเมินความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน
ของผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าความเที่ยง
เท่ากับ .84 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติทดสอบ ที (t-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า :

- 1 ความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ป่วยจิตเวช กลุ่มที่ได้รับการดูแลโดยใช้แบบแผน
การดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2 ความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ป่วยจิตเวช ภายหลังจากที่ได้รับการดูแลโดยใช้
แบบแผนการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน สูงกว่าก่อนได้รับการใช้แบบแผนการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้านอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา ภาควิชาพยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติกร น.ศ.หญิง สุวิมล สมิตตะ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ.อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

##4077608536: MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD PSYCHIATRIC HOME CARE PROGRAM / THE PSYCHIATRIC PATIENTS / ACTIVITY OF DAILY LIVING OF PSYCHIATRIC PATIENTS

SUWIMOL SMATTHA: EFFECTS OF UTILIZING PSYCHIATRIC HOME CARE PROGRAM ON ACTIVITY OF DAILY LIVING OF PSYCHIATRIC PATIENTS. THESIS ADVISOR: :ASST, PROF. ORAPHUN LUEBOONTHAVATCHAI, Ph.D, 142 pp. ISBN 974-332-418-6

The purpose of quasi -experimental research were to study activity of daily living of psychiatric patients before and after using the psychiatric home care program and to compare activity of daily living of psychiatric patients in the experimental group and the control group. Research subjects consisted of 30 the psychiatric patients who received treatment at Srithanya Hospital and to be discharged to take care themselves at home in Nonthaburi province. Instruments used in the experimental group were a psychiatric home care program and which psychiatric patients activity of daily living test were developed by the researcher. The content validity by panel experts. The reliability of patients activity of daily living test was .84. Statistical techniques used in data analysis were mean, standard deviation and t-test

Major result of the study were the followings :

1. Activity of daily living of psychiatric patients in the experiment group was significantly higher than those the psychiatric patients in the control group, at the .05 level.
2. Activity of daily living of psychiatric patients after the experiment was significantly higher than before the experiment, at the .05 level.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา..... ภาควิชาพยาบาลจิตเวช.....

ปีการศึกษา..... 2541.....

ลายมือชื่อผู้วิจัย..... น.ต. นพ. สุวิมล สมิติธนา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อ.อรุณ ลือบุญธวัชชัย.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นประสบการณ์ทางการศึกษาที่สำคัญยิ่งของผู้วิจัยสำเร็จ
สู่สว่างได้ด้วยความสามารถของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลีอนุญธวัชชัย อาจารย์ผู้ควบคุม
วิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งให้คำปรึกษา แก้ไข แนะนำ ปรับปรุง ด้วยความเอาใจใส่เป็นกำลังใจ ตลอดจน
เป็นแบบอย่างที่ดีของความเป็นพยาบาลและความเป็นครู ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้าง และขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานสอบวิทยา
นิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ดิเรก ศรีสุข กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ได้รับ
ความรู้และคำแนะนำ

ขอกราบขอบพระคุณ นาวาอากาศเอกหญิง เมธิญ จะโนภาส อดีตผู้อำนวยการ
การวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศที่ให้โอกาสทางการศึกษากับผู้วิจัย และคณาจารย์วิทยาลัย
พยาบาลทหารอากาศทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจในการศึกษา

ขอขอบคุณ กองทัพอากาศและบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยครั้ง
ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ ขอขอบคุณ นายแพทย์
สาธาณสุข จ.นนทบุรี เจ้าหน้าที่สถานีอนามัยในเขต จ.นนทบุรี และคุณ เสาวนิตย์ แสงสำลีที่ให้
คำแนะนำและความร่วมมือสนับสนุนในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณ
ผู้อำนวยการและกลุ่มงานการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช โรงพยาบาลศรีธัญญา และ คุณ
นันทนา รัตนากร ที่ให้แนวคิดคำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่ดีมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณมารดาที่ให้ชีวิตที่มีสติปัญญา ความใฝ่รู้ เข้มแข็งและอด
ทน ขอขอบพระคุณครอบครัวสุขเกษม และครอบครัวสมัตถะ ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและ
เป็นกำลังใจ โดยเฉพาะ นาวาอากาศโท สุภากร สมัตถะ เด็กหญิงอัจฉริย์พร และเด็กหญิงธัตถจรรย์
สมัตถะ ผู้เป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่ของผู้วิจัยที่คอยให้ความรัก ความเอาใจใส่ช่วยเหลือและ
สนับสนุนมาโดยตลอด

คุณค่าอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้แก่ผู้ป่วยและครอบครัวผู้ป่วย
จิตเวชทุกท่าน

สุวิมล สมัตถะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	5
1.3 แนวเหตุผลและสมมุติฐานการวิจัย	6
1.4 ขอบเขตการวิจัย	8
1.5 คำจำกัดความในการวิจัย.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
2.1 แนวคิดในการดูแลสุขภาพที่บ้าน.....	13
2.2 แนวคิดการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน.....	20
2.3 แบบแผนการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน.....	29
2.4 ความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ป่วยจิตเวช.....	51
2.5 บทบาทของพยาบาลและครอบครัวผู้ป่วยจิตเวช.....	63
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66
2.7 กรอบแนวคิด.....	68
3. วิธีดำเนินการวิจัย	69
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	69
3.2 เครื่องที่ใช้ในการวิจัย	71
3.3 ขั้นตอนการวิจัย	88
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	95
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	106
5.1 สรุปผลการวิจัย	109

สารบัญ (ต่อ)

5.2 อภิปรายผล	110
5.3 ข้อเสนอแนะ	118
รายการอ้างอิง.....	121
ภาคผนวก.....	127
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	127
ภาคผนวก ข แบบแผนผู้ป่วยจิตเวช.....	130
ภาคผนวก ค คู่มือการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน.....	132
ภาคผนวก ง ตัวอย่างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	135
ภาคผนวก จ คู่มือแบบประเมินผู้ป่วยจิตเวชเกี่ยวกับความสามารถใน การดำเนินชีวิตประจำวันที่บ้าน.....	140
ประวัติผู้วิจัย.....	142

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ประเภทและจำนวนของผู้ป่วยจิตเวช	70
2 จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ของครอบครัว สถานภาพการสมรส ระยะเวลาเป็นโรคที่ป่วย ลักษณะที่อยู่อาศัย บุคคลผู้ดูแล ผู้ป่วยที่บ้าน และผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดูแลที่บ้าน (n=30).....	97
3 คะแนนความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน กลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้แบบแผนการดูแลผู้ป่วยจิตเวช.....	100
4 คะแนนความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน กลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการได้รับการดูแลตามปกติ.....	101
5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันที่บ้าน ของผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ก่อนทดลอง	102
6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ป่วย..... จิตเวชที่บ้านกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้แบบแผนการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน	103
7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน กลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง	104
8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน ของผู้ป่วยจิตเวชที่บ้าน ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง	105

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย